

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสฺนโตะ

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ คุณติ ประวัตินุชาของอาจารย์ของเรา เวลาท่านประพฤติปฏิบัติมา สมบูรณ์สมบัตินั้นนะ ความสมบูรณ์สมบัตินั้นนั้นนะ พันธุกรรมของจิตๆ จิตของคนได้สร้างสมบุญญาธิการมาจะทำสิ่งใดแล้วมันมีหลักมีเกณฑ์ของมันไง ไม่เหลวไหลๆ

ธรรมะเป็นธรรมชาติๆ มันเป็นธรรมชาติ เห็นไหม คุณติ คุณากาศ ทุกคนก็แย่งกันหายใจ ทั้งนั้นนะ แต่ธรรมชาติ เวลาธรรมชาติที่มันอบอุ่น ธรรมชาติเมืองหนาว เมืองร้อน ธรรมชาติเกิดภัยพิบัติ ธรรมชาติทั้งนั้นนะ แต่ธรรมชาติ ธรรมชาติสิ่งที่เราว่ามันเป็นคุณหรือมันเป็นโทษ ถ้ามันเป็นคุณ เป็นคุณ เราต้องรีบชวนขวายเป็นของเรา ทำของเรา

สิทธิมนุษยชน คนเราเสมอภาค การเกิดมาเป็นมนุษย์โดยเสมอภาค เสมอภาคทั้งนั้นนะ เวลาเสมอภาค คำว่า “เสมอภาค” ความเสมอภาค หัวใจของคนมันมีพุทธะ เวลาจะมีพุทธะ ทำให้มันแจ่มแจ้งขึ้นมาได้ ถ้าทำให้แจ่มแจ้งขึ้นมาได้ เรามีอำนาจวาสนาหรือไม่ ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมาเราไปวัดไปวา เวลาไปวัดไปวา ไปวัดก็ไปเป็นตลาดนัด ไปวัดก็ไปเป็นที่จอดรถ นั้นไปวัดอย่างนั้น สิทธิมนุษยชนเราจะทำอย่างไรก็ได้ เราจะเออะอะมะเทิงอย่างไรก็ได้ แต่เวลาไปวัด ไปวัดที่ประพฤติปฏิบัติ วัดที่ประพฤติปฏิบัติเขาต้องการความสงบสงัด เห็นไหม ไปวัดเหมือนกัน แต่มันวัดแตกต่างกัน ถ้าวัดแตกต่างกัน เราจะเอาสิทธิของเรา เราจะเอาความเคยชินของเรา เพราะเราไม่ศึกษาของเรา เราไม่มีความเข้าใจของเรา นี่เราเอาสิทธิของเราๆ

สิทธิของเราเหนือโลกใหญ่คับฟ้าเลยหรือ สิทธิของเอ็งมันก็อยู่ในใจของเอ็ง ถ้าสิทธิของเอ็งมันอยู่ในใจของเอ็ง ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา นั้นนะมันจะมีโอกาส ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับเรา

สิทธิของเรา ความเสมอภาค เวลาความเสมอภาคมันก็มีมารยาท คำว่า “มีมารยาท” ขึ้นมาที่ไหนสมควรหรือไม่ควร สิ่งที่เป็นชุมชนเราก็ควรให้เกียรติกัน คำว่า “ให้เกียรติกัน” ทุกคนมีเกียรตินะ ไม่ใช่มีเกียรติเฉพาะเราคนเดียว แต่คำว่า “มีเกียรติ” มันก็เกียรติสิทธิของเขา เราไม่ล่วง

สิทธิ์ของเขา ถ้าไม่ล่วงสิทธิ์ของเขา แต่เวลาเขามาด้วยมารยาท ด้วยการที่เขาทำความผิดพลาดขึ้นมา อันนั้นเราค่อยตักเตือน แต่ถ้ามันไม่มีความผิดของเขา เราไปเหยียบย่ำเขาได้อย่างไร เราจะไปเหยียบย่ำเขา เราจะไปดูถูกดูแคลนคนได้อย่างไร คนก็มีค่าเท่าคน แม้แต่สัตว์เรายังมีความเมตตาต่อมันเลย ทำไมคน เราจะไม่มีความเมตตาต่อมัน แต่ความเมตตา เมตตาแล้วให้มันไร้เดียงสาอยู่อย่างนั้นใช่ไหม ถ้าเมตตาขึ้นมามันจะพัฒนาของมันขึ้นมา จากไร้เดียงสาให้มีวุฒิภาวะ ให้มีความรู้เท่าทัน ถ้าเท่าทันขึ้นมามันเป็นประโยชน์กับเรา ฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้

ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ไม่ต้องทำอะไรเลย มันเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว มันเสมอภาคอยู่แล้ว แล้วเกิดมาเป็นคน ก็เลสท่วมหั่ว

เวลามันสุขมันทุกข์นั้นนะสำคัญนะ คนเราจะมั่งมีศรีสุขขนาดไหน นั่นมันเป็นวาสนาของคน แต่คนมีสุขมีทุกข์ขึ้นมา คนจนผู้ยิ่งใหญ่ นะ หลวงตามหาบัวมีบริวาร ๘ นี้ไง เวลาเค้าจุนชาติๆ

เขาบอกไม่ใช่กิจของสงฆ์ๆ ไอ้ที่ว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์นั้นก็เป็นมุมมอง เป็นทิฐิ เป็นความเห็นของคน แต่การสงเคราะห์เวลามันมีเหตุมีเภทภัยขึ้นมา นี่เวลาพระโพธิสัตว์ๆ เวลาเกิดเภทภัยขึ้นมา เวลาท่านจะจรโลงโลก ท่านช่วยโลก นั่นเป็นการช่วยโลก แต่มันต้องช่วยตัวเองให้ได้ก่อน คำว่า “ช่วยตัวเองให้ได้ก่อน” เรายังมีหน้าที่การงานของเรา ถ้าเรามีหน้าที่การงานของเราอยู่ หน้าที่การงานของเราได้ทำเสร็จแล้วหรือยัง ถ้าหน้าที่การงานของเรายังทำสิ่งใดไม่ประสบความสำเร็จ ยังทำสิ่งใดไม่ได้ เราต้องกลับมาดูแลหัวใจของเราก่อน ถ้ากลับมาดูแลหัวใจของเรา ก่อน มันก็เรื่องของเขา

เวลาหลวงตาท่านสอนพวกเรา เรื่องของเขาๆ ไม่ใช่เรื่องของเราระยะ เรื่องของเขา เขาจะทุกข์จะยาก เราเห็นแล้วเราก็เศร้าใจนะ เราเห็นแล้วเราก็อยากจะเชิดชูเขานะ แต่มันกรรมของสัตว์

เวลาคนมันไม่เชื่อนะ เวลาคนไม่เชื่อ เดินชนพระมันไม่รู้จักพระหรรค ธรรมะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ อยู่ข้างนอกนูน แต่ธรรมชาติในใจของเอ็งละ สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมา มันบีบคั้นหัวใจของเอ็งมันอยู่ที่ไหน นี้ไง ใจของตนยังหาไม่เจอ เหมือนทางโลกเลย เวลาทางโลกเขา เวลาเรียกร้องคนจนๆ ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีที่ทำกิน เรียกร้องสิทธิ์ขอที่ทำกิน

นี้ไง เวลาบวชเป็นพระๆ เราเป็นนักประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ธรรมะเป็นธรรมชาติก็เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม แล้วที่ทำกินของเอ็งละ ถ้าคนไม่มีที่ทำกิน เราจะทำ

สวนทำไร่ขึ้นมา เราจะหาอาหารมาจากไหน ถ้าเราไม่มีที่ทำกิน เดียวนี้ก็เจริญแล้วไง เซเวน ไม่ต้องทำกินหรอก เยอะแยะไปหมด

คำว่า “เยอะแยะไปหมด” เอ็งหาเงินมาจากไหน มันก็เป็นงูกินหางกลับมามองได้แหละ แต่กิเลสมันผลักรอก มันดิ้นมันเค้นทั้งนั้น มันขอดมันเยิ้มทั้งนั้น แต่เวลาเอางริงเอาจ้งขึ้นมามันไม่มีสิ่งใดติดค้างในหัวใจมันเลย

ศึกษารธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัย การศึกษาเพื่อให้นักฉลาด คำว่า “ฉลาด” ฉลาดแยกแยะว่าจะไรควรและไม่ควร แล้วจะไรควรไม่ควรแล้ว สิ่งที่ว่ามันเป็นวิชาชีพ เวลาศึกษามาแล้วก็เขียนหนังสือขายกัน นี่ไง ที่ว่าคอยแต่สอนคนอื่น ไม่เคยสอนตัวมันเองเลย

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษา ศึกษาเพื่อมีปัญหา มีปัญหาไว้ทำไม นั่นมันเป็นวิชาชีพเอาไว้เลี้ยงชีพ แต่เป็นธรรมขึ้นมาได้ใหม่ ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา คุณิ เวลาหลงตาท่านพิมพ์หนังสือ ท่านบอกว่า ถ้าชาวพุทธยังให้ท่านให้กันไม่ได้ แล้วใครจะให้ ถ้าพระยังให้กันไม่ได้ ถ้าพระให้ ให้เป็นทาน ไม่มีธุรกิจ ไม่มีการค้า ไม่มีการแลกเปลี่ยน ไม่มี เพราะธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแล้ว ภิกษุซื้อขายไม่ได้ แลกเปลี่ยนไม่ได้ ภิกษุดำรงชีพแบบฆราวาสไม่ได้ ฆราวาสที่เขามีธุรกิจกัน เขามีการค้ากัน พระทำไม่ได้ นี่ไง ทำไม่ได้เพราะสมณสาธูป นี่ทำไม่ได้ พอทำไม่ได้ขึ้นมา ถ้าความเป็นอยู่โลกมันเจริญๆ ก็มีการกสงฆ์ มีผู้ทำการแทนใจ ถ้ามีผู้ทำการแทนก็ทำเพื่อดำรงชีพเท่านั้นเอง ดำรงชีพไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง ถ้าดำรงชีพเพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

การศึกษา ศึกษาเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติ เวลาศึกษามา ศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษา เราก้ซาบซึ้งนะ ซาบซึ้ง เห็นไหม คุณิ เวลาโลกนี้เจริญ เจริญเพราะการศึกษา เพราะมีการศึกษาแล้วมันถึงมีพัฒนาการของมันขึ้นมา โลกมันเจริญด้วยการศึกษา

คนเราก็เหมือนกัน ถ้ามีการศึกษาแล้ว มีสติปัญญาที่เท่าทันอารมณ์ของตน ถ้าเท่าทันอารมณ์ของตน ถ้ามันเป็นความจริงใจ ถ้าเท่าทันอารมณ์ของตน แล้วความรู้ของตนละ ถ้าความรู้ของตน การศึกษา ศึกษาเพื่อต่อยอด ต่อยอดขึ้นมาให้รู้จักวิเคราะห์วิจัยให้เป็นสมบัติของตน ถ้าเป็นสมบัติของตนมันก็เท่าทันอารมณ์ของตน ถ้าเท่าทันอารมณ์ของตน เวลาจิตมันสงบแล้ว ยกขึ้นวิปัสสนา นี่ไง ดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ดวงใจดวงนั้นไม่มีผล ใครภาวนาไม่เป็น ใครไม่

รู้จักคิด สมาธิ ปัญญาโดยข้อเท็จจริง ไม่มีภาวนามยปัญญา ธรรมจะเกิดขึ้นจากใจดวงนั้นไม่ได้ เพราะมันไม่มีที่ทำกิน เวลาเขาเรียกร้องสิทธิ์ เรียกร้องสิทธิ์ที่ทำกินๆ ใจ เราก็ต้องแสวงหาที่ดินของเราใจ เราก็ต้องแสวงหาหัวใจของเราใจ เกิดมาโดยธรรมชาติมีกายกับใจๆ แล้วอยู่ไหน อยู่ไหน

กายกับใจๆ มันเป็นสิ่งมีชีวิต จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเป็นไปตามเวรตามกรรมของมัน ถ้ามันมีเวรมีกรรมมันต้องเกิดแน่นอน เวลามันเกิดแล้ว มันเกิดในวัฏฏะ วิทยาศาสตร์ ธรรมะเป็นธรรมชาติใจ แต่สิ่งที่เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติที่เราศึกษากันอยู่นี้เป็นธรรมชาติของนักวิเคราะห์วิจัยเขาค้นคว้า เราถึงเข้าใจใจ เมื่อก่อนยังกราบดวงอาทิตย์กันอยู่นะ ยังกราบพิน กราบไฟ กราบภูเขาอยู่นะ ในปัจจุบันนี้ทุกสิ่งเป็นธรรมชาติ

นี่ใจ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เธออย่าเสียใจ อย่าร้องไห้ เธอค้นคว้าหาใจของเธอ เธอค้นคว้าหาใจของเธอเพื่อประพาศปฏิบัติ เพราะศาสนามันเจริญขึ้นมาแล้วใจ ถ้าศาสนาเจริญขึ้นมาแล้ว

นี่ใจ สิ่งที่ยกค้นคว้าๆ สิ่งที่ยกค้นคว้าตายเกิดในวัฏฏะมันเป็นธรรมชาติ มันเป็นเพราะบุญกุศล ไม่มีบุญกุศลไม่ได้มาเกิดนั่งกันอยู่นี้หรือ ถ้าไม่มีบุญกุศล จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ไม่มีเวรบรรค มันต้องไปของมันโดยธรรมชาติของมัน มันจะไปผูกไปเสวยภพอะไรเท่านั้นเอง มันจะไปเสวยภพเสวยชาติสิ่งใด ถ้ามันละเอียดที่สุด เป็นพรหม พรหมเป็นตัวมันเอง เป็นขั้น ๑ ถ้ามันละเอียดลึกซึ้งที่สุดมันก็ไปเป็นพรหมนั่นแหละ แต่มันก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

แต่ตอนนี้ในปัจจุบันนี้ได้มาเกิดเป็นนาย ก นาย ก เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ธรรมะเป็นธรรมชาติ มันชี้ไปข้างนอกนูนเลย มันไม่ได้ชี้ถึงข้อเท็จจริงในหัวใจเลย

ถ้าศึกษา ศึกษาเพื่อประพาศปฏิบัติ ถ้าประพาศปฏิบัติขึ้นมา หาที่ทำกินของตน ถ้าหาที่ทำกินของตน ทำสมาธิได้ ใครทำความสงบของใจได้ นั่นนะที่ทำกินของเขา ถ้าเขามีที่ทำกินของเขา เขาค้นคว้าของเขา เขาหัดปลูกพืชไร่ของเขา เขาก็จะมีอาหารของเขา

นี่ก็เหมือนกัน จิตใครสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ใช้สติปัญญาของตนค้นคว้าของตน นี่ใจ ชาวไร่ชาวนาเขาทำไร่ ทำนาของเขาเพื่อผลผลิตของเขา นี่ใจ นักประพาศปฏิบัติขึ้นมา เวลาเห็น

จิตของตน หักวิปัสสนาขึ้นมาจะ จะชำระล้างกิเลส กิเลสที่มันครอบคลุมหัวใจนี้ กิเลสที่มัน ครอบคลุมหัวใจ อวิชชาอุปจายา สงฺขารา อยู่ในหัวใจนี้ เพราะมันปิดกั้นหัวใจนี้ เพราะมันครอบงำ หัวใจนี้ หัวใจนี้ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเพราะมันช่วยตัวของมันเองไม่ได้ไง

แต่เวลาถ้าเรากันคว้าเข้าไป เราไปรู้ไปเห็นความจริงขึ้นมา แล้วเห็นความจริงแล้วเห็น อย่างไร เห็นแล้วจับมันได้ไหม ไปหาหมอ หมอวินิจฉัยโรคไม่ได้ ไม่รู้ว่าเป็นโรคอะไร หัวใจ วายโดยเฉียบพลัน ไครมาถึงโรงพยาบาล วิเคราะห์ไม่ได้ หัวใจวายโดยเฉียบพลัน ตายฟรี ตาย เลย นี่ไง วิเคราะห์โรคอะไร ไม่วิเคราะห์ก็รักษาไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตสงบแล้ว มีที่ทำกินแล้ว เอ็งจะทำอะไร เอ็งจะปลูกถั่ว เอ็งจะปลูก ทูเรียน เอ็งจะปลูกอะไร เอ็งจะทำอะไรกิน เอ็งมีที่แล้วเอ็งจะเอาทิ้งไว้ทำไม ให้เขาเช่า ให้คนอื่น เช่าทำกิน ให้เขาไปหลอกลวง ให้เขาไปต้มตุ๋น เอ็งจะทำอะไร นี่ไง วินิจฉัยได้ไหมว่าเอ็งเป็นโรค อะไร วินิจฉัยได้ไหม แล้วยารักษาโรคคืออะไร นี่ไง ธรรมโอสถไง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันแก้ไขโรค มันแก้ไขตัวมันเองได้ คนที่ เห็นแล้ววิเคราะห์โรคได้ แล้วคนที่แก้ไขโรคของตัวเองได้ มันมีความรู้ใหม่ มันเห็นจริงใหม่ ถ้า มันเห็นจริงอย่างนั้นมันจะไปกลัวอะไรกับการจะเกิดโรคในใจมันอีก

เกิดมา ธรรมโอสถเราพร้อมอยู่แล้ว แล้วปัจจุบันธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา ภาวนามยปัญญา จิตพร้อมอยู่แล้ว เกิดมาๆ มันไม่กล้าเกิด แต่ถ้ามันปลิ้นปล้อนๆ มันไปหลอกลวงเขาทั่วไปหมด ธรรมะเป็นธรรมชาติ...ธรรมชาติอยู่ข้างนอกนูน

คนมีปัญญาๆ ไง แล้วปัญญาทางโลกมันเป็นวิชาชีพ เราศึกษามาเป็นอาชีพของเรา ศึกษา มา เป็นความรู้ของเราเพื่อประกอบสัมมาอาชีพะ แล้วประกอบสัมมาอาชีพะแล้ว ถ้ามันระลึกได้นะ เราจะเอาแค่นี้หรือ เราจะเลี้ยงชีวิตนี้ซะใหม่ คุณสิ ไปงานศพไม่เห็นหรือนะ นอนอยู่ทุกโลงเลย เวลาไปก็ไปเผาศพๆ เดียวก็ถึงตาเราแล้วแหละ เอาแค่นี้ซะใหม่

เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาแล้วไม่รู้จักประพฤติปฏิบัติ เกิดมาแล้ว ไม่รู้จักค้นคว้าหาใจของตน เหมือนนกเป่ากอบัว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือ สัตว์ขันธ์สัตว์ หรือสัตว์ขันธ์สัตว์ก็สัตว์ผู้ข้อง ข้องอยู่ในตัวมันเอง ข้องอยู่ในอารมณ์ของมันเอง คน ที่หยาบช้า คนที่หยาบหนา เฮ้ย! ไม่มีหรือ นรกสวรรค์ไม่มี อะไรก็ไม่มี มีชาติปัจจุบันนี้เท่านั้น

นะ มันมีแต่ที่กูเห็นเท่านั้นนะ มันมีแต่ที่กูโงงได้เท่านั้นนะ ถ้ากูโงงได้ กูหิบบได้ กูฉวยได้ ของกู แต่ถ้ากูโงงไม่ได้ กูหิบบไม่ได้ กูฉวยไม่ได้ ไม่ใช่ของกู ไม่มีฯฯ

ตคนรกอเวจี ทำลายความสามัคคี ทำลายความสงบสุขในสังคม สังคมทั้งสังคมเขาจะอยู่กันด้วยความสงบสุข มีคนเลวคนหนึ่งเที่ยวหิบบฉวยของเขา ทั้งสังคมนอนสะดุ้ง ต้องจัดเวรจัดยามมาเฝ้า จัดเวรจัดยาม คนชั่วคนหนึ่งนะ ทำให้สังคมทั้งสังคมนอนสะดุ้งกันทั้งคืน เงินทอง อุตสาหกรรมมา เก็บไว้รอบริบเป็นของของตน มันจะมาหิบบมาฉวยเอาเอง ของกูฯฯ มีแต่ตรงนั้นนะ มันคิดว่ามันฉลาดไง

แต่ถ้าคนที่จิตใจสูงส่ง จิตใจที่สูงส่งนะ สิ่งที่เราแสวงหามาด้วยน้ำพักน้ำแรงมันเป็นสมบัติของเรา ถ้าเรารู้จักเจือจานบุคคลคนอื่น สมบัติที่เราแสวงหามาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา มันเป็นวัตถุ มันเป็นของประจำโลก ถ้าเราเสียสละเพื่อหัวใจของเรา บุญกุศลเป็นนามธรรมที่ให้หัวใจมันเบาบางขึ้น หัวใจมันมีอำนาจาสนาบารมีขึ้น คนที่เขาฉลาดเขาจะหาทรัพย์ที่ละเอียดขึ้น คนที่จะหาทรัพย์ที่ละเอียดได้เขาต้องมีสติปัญญา ไม่ใช่ซื้อบื้อนะ ให้เขาจงมูกอยุ่กันนะ ทำบุญมากๆ ทำบุญมากๆ นั่นนะ ทุ่มเทลงไป หว่านลงไปบนหิน หว่านลงไปที่ดินดาน ไม่ขึ้นหรอก ทำไปก็อยู่ในกลุ่มของตนนั่นแหละ

แต่ถ้าจิตใจของคนที่มีมันเบาบาง จิตใจของคนที่มีมันเห็นประโยชน์ เราไม่ต้องให้อย่างนั้น คนทุกข์คนจนข้างตัวเราเยอะแยะ คนที่ไม่มีจะกินนะ คนลำบากลำบากอยู่นี้ ให้อย่างนี้ได้บ้าง

แต่ถ้าบอกเนื่อนาบุญฯฯ จะให้อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ หันซ้ายหรือหันขวา หันลงนรกหรือหันขึ้นสวรรค์ เอ็งรู้ได้อย่างไร แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ ขึ้นมานะ เราทำเพื่อประโยชน์ของเรา ถ้าเรารู้ตามความเป็นจริงนั้น สิ่งนั้นมันจะเกิดประโยชน์กับเรา

นี่พูดถึงว่า สิ่งที่ว่าจิตหายาบ คนหายาบช้า ไม่มีฯฯ แต่คนที่เบาบาง คนที่เป็นประโยชน์ขึ้นมา เอ๊ะ! มันน่าจะมีดีกว่านี้ เอ๊ะ! สิ่งที่เราได้มานี้ได้มาเพราะเหตุใด สิ่งที่เราทำมา คนเรานะ เสือผืนหมอนใบนะ มาเป็นเศรษฐีอันดับหนึ่งในประเทศไทยเราอยู่ที่นี่ เสือผืนหมอนใบ เขาประหยัดมัธยัสถ์ ด้วยความเพียร ด้วยปัญญาของเขา เขาสร้างเนื้อสร้างตัวของเขาขึ้นมา เห็นไหม เขาขยันหมั่นเพียรของเขา เขามีสติปัญญาของเขา นี่ความที่เขากระทำขึ้นมาเพื่อเป็นประโยชน์กับเขา ถ้าประโยชน์กับเขาแล้ว ถ้าจิตใจของเขา

เพราะเขาเคยทุกข์เคยยากมาก่อน มีเยอะมากกว่า เราเคยลำบากลำบากมาก่อน เห็นคนที่ลำบาก คนที่ทุกข์ที่ยาก เราจะเจือจานเขา เพราะเราเคยทุกข์ยากมาก่อน เราเคยหิวมาก่อน เราเคยเอน้ำลือบท้องมาตลอด เวลาเราหันไปเห็นคนทุกข์คนจน คนทุกข์คนจนโดยข้อเท็จจริงนะ อย่าเป็นแก๊งคอลเซ็นเตอร์มาหลอกนะ

เวลาคนถ้าจิตใจเป็นธรรมๆ ขึ้นมามันก็ อู๋! มันทุกข์มาก มันไม่มีจะกิน ยับยั้งชั่งใจ เราดูก่อน อย่าเชื่ออะไรง่ายๆ แต่ถ้าทำแล้วมันเป็นประโยชน์กับเราๆ นะ ถ้ามันไวใจอย่างนั้น นี่พูดถึงว่าถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมาจะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่ฟังธรรมๆ นะ ฟังธรรมขึ้นมาเพื่ออะไร ถ้าฟังธรรมขึ้นมาให้จิตจากหยาบเป็นกลาง จากกลางให้ละเอียดขึ้น ละเอียดคือว่า เห็นเขาทำบุญ เราก็ภูมิใจ เห็นเขาทำบุญนะ เราก็อนุโมทนาทาน เราก็ได้บุญแล้ว ถ้าเรามีสติปัญญา เราหาที่สงบสงัดแล้วนั่งลง เราเอาร่างกายนี้ถวายของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เขามานี้เขาถวายด้วยข้าวปลาอาหารนะ เราจะเอาชีวิตเราถวายของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่งลง หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โซ พยายามทำความสงบของใจเข้ามา หาที่ทำกินของตนให้ได้ ถ้าที่ทำกินของตนเจอ แล้วพยายามปลูกพืช พยายามฝึกหัดปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารให้ได้

การใช้ปัญญาไม่ใช่ของง่ายๆ หรือ มันจับพลัดจับผลูไป เรามีที่ทำกิน มันขาดน้ำ เรามีที่ทำกิน น้ำท่วมท่วมจนทำอะไรไม่ได้ เรามีที่ทำกิน ไร่คนรอบข้างมันคอยเบียดเบียน เรามีที่ทำกินแล้ว ทำอะไรวุ่นวายไปหมดเลย

มีที่ทำกินแล้วเราจะทำได้อย่างไร ฝึกหัดของเรา การฝึกหัดใช้ปัญญามันเป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง พระพุทธศาสนาท่านสอนอย่างนี้ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แต่เป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสติ เกิดจากสมาธิของเรา ใครจะมาหลอกเราไม่ได้

แต่ห่อเหิมทะเลเหือดหายไปกับเขา ใครจูงจมูกก็วิ่งตามเขา มันสติปัญญาอะไรนั่นนะ ไร่ นั่นมันกระต่ายตื่นตูม ตื่นไปหมด ทำบุญแล้วจะได้บุญเยอะๆ บุญเยอะๆ

บุญเยอะๆ กลับบ้านทะเลาะกันนะ กลับไปบ้านแล้วไม่มีความสุขเลย เราทำความเข้าใจกันในครอบครัว คุยกันให้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจก็พยายามคุยกัน เพราะอะไร เพราะเอ็งเลือกกันมาเอง เอ็งเลือกกันมาเอง

คนเรานะ มุมมองมันแตกต่างกันทั้งนั้นนะ แต่ถ้าคนที่คุยแล้วเข้าใจได้ นั่นคือว่าเขาได้สร้างบุญสร้างกุศลมาร่วมกัน คนที่สร้างบุญสร้างกุศลมาร่วมกันนะ พุคสิ่งใดจะเข้าใจกัน พุคสิ่งใดจะเห็นตามกัน แต่คนที่ขัดแย้งกันก็พยายามปรับความเข้าใจกัน เพราะปัจจุบันธรรมนี้เราเป็นคู่ครองกัน นี่ไง ถ้ากลับบ้านแล้วมีความสุขมีความร่มเย็น บุญมันเป็นอย่างนั้นไง ไม่ให้เดือดร้อน สิ่งใดเดือดร้อนเราต้องปรับความเข้าใจ

แล้วคนเกิดมานั้นไม่ใช่มาด้วยความขาวสะอาดหมดหรือ คนเราสร้างบุญสร้างบาปมาทั้งนั้นนะ ถ้าวันไหนสมประโยชน์ สมความปรารถนา นั้นเราเคยทำคุณงามความดีมา ถ้าวันไหนมันขัดมันแย้ง เออ! เราเคยทำความขัดแย้งมา ไม่รู้ว่าเราไปยุไปหย่าให้ใครเขาทะเลาะกัน ตอนนี้เราทะเลาะกันตลอดเลย ไม่รู้ว่าเราไปยุไปหย่าใครมา อ้าว! เราก็พยายามตั้งสติของเรา แก่ใจของเราในปัจจุบันนี้

ในปัจจุบันนี้ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้แก่วิถีนี้ อดีตอนาคตแก่ไม่ได้หรือ วิดกกังวลไปอนาคต มันยังมาไม่ถึง วิดกแต่อดีต มันก็ผ่านมาแล้ว แต่ในปัจจุบันนี้เราอยู่ร่วมกัน ในปัจจุบันนี้เราแก่ใจกันตรงที่นี้ แต่แก่ใจยากมาก นานาจิตตัง พันธุกรรมของจิตขัดแย้งทั้งนั้น แม้แต่ในความคิดเราคนเดียวมันยังคิดขัดแย้งในใจของตน ไม่เคยพอใจใดๆ เลย แล้วจะไปควบคุมความคิดคนอื่น เป็นไปได้ยากมาก

ฉะนั้น หันกลับมาหายใจเข้านี้ กุพท หายใจออกนี้ กโธ สร้างกำลังใจของเรา สร้างความมั่นคงของเรา ถ้าจิตใจเรามั่นคงแล้ว คนแข็งแรงจะยกสิ่งใดมันก็เบาๆ คนอ่อนแอ ของเบาๆ มันก็หนักนะ จิตใจของเราไม่มีหลักมีเกณฑ์เลย อะไรกระทบเจ็บปวดทั้งนั้นนะ ถ้ามันแข็งแรงขึ้นมาบ้าง อะไรมันกระทบกระทบเหมือนขึ้นมา มันก็พอทนนะ รักษาหัวใจให้เราเข้มแข็ง พุทธะมีอยู่กลางหัวอกของทุกๆ คน แต่ใครฉลาด ใครโง่เท่านั้น รักษาที่นี้ ธรรมะสอนเข้ามาที่นี้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเข้าไปในหัวใจของสัตว์โลก เอวัง